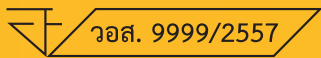

ข้อควรระวัง

ในการใช้ทรายกำจัดลูกน้ำยุง

1. เลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการขึ้นทะเบียนจาก ออย. โดยสังเกตจากการแสดงเลขทะเบียนวัตถุอันตรายทางสาธารณสุข (วอส.) ในกรอบเครื่องหมาย ออย. บนฉลาก ตัวอย่างเช่น

2. ไม่ใช้ทรายกำจัดลูกน้ำยุงกับน้ำที่นำมาใช้ดื่มหรือกิน
3. หากสัมผัสโดยตรงกับทรายกำจัดลูกน้ำยุง หรือน้ำที่มีทรายกำจัดลูกน้ำยุง อาจมีอาการระคายเคืองที่ผิวหนังได้
4. ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งหลังการใช้
5. หากมีอาการปวดศีรษะ เหนื่อออกมาก คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย และสงสัยว่าอาจเกิดจากพิษของทรายกำจัดลูกน้ำยุง ให้ไปพบแพทย์ทันที

หลังจากใช้ทรายกำจัดลูกน้ำยุงไปแล้ว ผู้ใช้ต้องหมั่นสังเกตว่าในแหล่งน้ำที่ใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงนั้นยังมีลูกน้ำยุงหรือไม่ หากยังพบลูกน้ำยุงอยู่ แสดงว่าการใช้ทรายกำจัดลูกน้ำยุงไม่ได้ผล ซึ่งอาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น ใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงในแหล่งน้ำน้อยเกินไป มีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำมากเกินไป ทำให้ความเข้มข้นของสารที่มีฟอสไม่เพียงพอที่จะมีฤทธิ์กำจัดลูกน้ำยุง ทรายกำจัดลูกน้ำยุงเสื่อมสภาพ หรือใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงในแหล่งน้ำนานเกิน 3 เดือน

แนวทางในการป้องกันและกำจัดยุง

1. ป้องกันตัวเองจากยุงกัด เช่น สวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ทาผลิตภัณฑ์ป้องกันยุง ใช้มุ้งหรือมุ้งลวด
2. จัดการสภาพแวดล้อมไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เช่น คว่ำภาชนะที่มีน้ำขัง ปิดภาชนะกักเก็บน้ำให้มิดชิด หรือใช้ตาข่ายไนลอนหรือผ้าขาวบางปิดปากโอ่งเพื่อป้องกันยุงลงไปวางไข่ หมั่นสำรวจลูกน้ำยุงในภาชนะกักเก็บน้ำ เปลี่ยนน้ำในแจกันทุก 7 วัน เพื่อตัดวงจรลูกน้ำที่กลายเป็นยุง
3. กำจัดยุงโดยใช้วิธีการทางกายภาพ เช่น ใช้ไม้ตบยุงไฟฟ้า หรือหลอดไฟดักยุง ชดล้างไข่ยุงลายที่ติดอยู่กับภาชนะใส่น้ำเพื่อกำจัดไข่ยุงลาย

4. กำจัดยุงโดยใช้วิธีการทางชีวภาพ เช่น ปล่อยปลากินลูกน้ำในภาชนะใส่น้ำถาวร อ่างบัว หรือภาชนะที่ปลูกพืชน้ำ
5. กำจัดยุงโดยใช้สารเคมี เช่น การใช้ทรายกำจัดลูกน้ำยุง การฉีดพ่นผลิตภัณฑ์กำจัดยุง

วิธีเก็บรักษา

สภาพการเก็บรักษาที่ไม่เหมาะสมอาจทำให้ประสิทธิภาพของทรายกำจัดลูกน้ำยุงลดลง จึงควรเก็บในที่แห้ง มิดชิด ห่างจากเด็ก อาหาร และสัตว์เลี้ยง

จัดทำโดย

กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข
โทรศัพท์ 0-2590-7301, 0-2590-7385 โทรสาร 0-2591-8483
E-mail: toxic@fda.moph.go.th

รู้ก่อนใช้... ทรายกำจัดลูกน้ำยุง

สุขภาพดี
เริ่มต้นที่นี่

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

ยุง..ร้าย

ในปัจจุบัน ปัญหาโรคไข้เลือดออกยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญในประเทศไทย และมียุงลายเป็นพาหะนำโรค ซึ่งยุงลายจะเพาะพันธุ์ในแหล่งน้ำสะอาดบริเวณบ้านเรือน เช่น โอ่งน้ำ แจกัน จานรองขาตู้กันมด รวมถึง กระจ่าง กะลา ยางรถยนต์ที่มีน้ำขัง หน่วยงานของรัฐหลายภาคส่วนจึงรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลายเหล่านี้โดยใช้วิธีการต่างๆ เพื่อลดอัตราการเกิดโรคไข้เลือดออกในประเทศ

ทรายกำจัดลูกน้ำยุง คืออะไร

ผลิตภัณฑ์กำจัดลูกน้ำยุงเป็นวัตถุอันตรายในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มีการขึ้นทะเบียนกับอย. ทั้งในรูปแบบทรายและรูปแบบเม็ด แต่ที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปคือ ทรายกำจัดลูกน้ำยุงที่มีสารสำคัญเป็นสารที่มีฟอส (temephos) ซึ่งเป็นสารในกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟต (organophosphates) ผลิตโดยการนำเม็ดทราย หรือวัสดุที่มีรูพรุน เช่น ซีโอไลต์ (zeolite) มาเคลือบด้วยสารที่มีฟอส

โดยทั่วไปแล้วนิยมใช้ทรายที่มีฟอส 1% และนำไปใส่ในน้ำใช้ให้ได้ความเข้มข้นของสารที่มีฟอส 1 ppm (1 ส่วนในล้านส่วน) หรือ 1 มิลลิกรัมต่อน้ำ 1 ลิตร ซึ่งเป็นความเข้มข้นที่องค์การอนามัยโลก (WHO) แนะนำให้ใช้ แต่หากในผลิตภัณฑ์มีความเข้มข้นของสารที่มีฟอสมากกว่า 1% ให้ใช้ตามฉลากของผลิตภัณฑ์

ทั้งนี้ในสภาวะการใช้ซ้ำปกติ ทรายกำจัดลูกน้ำยุงที่มีคุณภาพควรออกฤทธิ์ในการควบคุมลูกน้ำยุงได้นาน 3 เดือน แต่หากฉลากของผลิตภัณฑ์ระบุว่า “กำจัดลูกน้ำยุงได้นาน 3 เดือน โดยไม่มีการเติมน้ำในภาชนะนั้นอีก” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์จะมีประสิทธิภาพได้นาน 3 เดือน เฉพาะในกรณีที่ไม่มีการเติมน้ำลงในภาชนะนั้นอีก

ในครั้งนี่ เราทำความรู้จักกับอีกวิธีการหนึ่งในการกำจัดยุงลายที่มีการใช้กันมานานในประเทศไทย ซึ่งหลายๆ คนอาจจะเคยได้รับแจกผลิตภัณฑ์ชนิดนี้มาแล้ว เพื่อมาใส่ในตุ่มหรือโอ่งน้ำในบ้านเรือนสำหรับป้องกันกำจัดลูกน้ำยุงลาย นั่นก็คือ “ทรายกำจัดลูกน้ำยุง”

ปริมาณการใช้ ทรายกำจัดลูกน้ำยุง ในภาชนะบรรจุน้ำใช้ขนาดต่างๆ

สำหรับทรายกำจัดลูกน้ำยุงที่มีความเข้มข้นของสารที่มีฟอส 1% (ไม่รวมถึงทรายกำจัดลูกน้ำยุงชนิดของน้ำดื่ม)

ขนาดภาชนะบรรจุน้ำ	ปริมาณทรายกำจัดลูกน้ำยุง	จำนวนช้อนชา* (1 ช้อนชา เทียบเท่ากับ 5 กรัม)
น้อยกว่า 25 ลิตร (เช่น แจกัน จานรองขาตู้กันมด)	น้อยกว่า 5 กรัม	1 หยิบมือ (ปริมาณเท่ากับการหยิบระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้)
50 ลิตร (เช่น ตุ่มขนาดเล็ก อ่างบัวขนาดเล็ก)	5 กรัม	1 ช้อนชา
100 ลิตร (เช่น โอ่งขนาดใส่น้ำได้ประมาณ 5 ปี๊บ)	10 กรัม	2 ช้อนชา
200 ลิตร (เช่น โอ่งขนาดใส่น้ำได้ประมาณ 10 ปี๊บ บ่อปลา)	20 กรัม	4 ช้อนชา
250 ลิตร (เช่น แทงค์เก็บน้ำขนาดเล็ก)	25 กรัม	5 ช้อนชา
500 ลิตร (เช่น แทงค์เก็บน้ำขนาดกลาง)	50 กรัม	10 ช้อนชา
1000 ลิตร (เช่น แทงค์เก็บน้ำขนาดใหญ่)	100 กรัม	20 ช้อนชา

ดัดแปลงจาก WHO/Western Pacific Region Background Document No. 16, 1995
* หากมีช้อนตวงบรรจุไว้ในของผลิตภัณฑ์ให้ใช้ตามขนาดที่ระบุบนฉลากของผลิตภัณฑ์นั้น